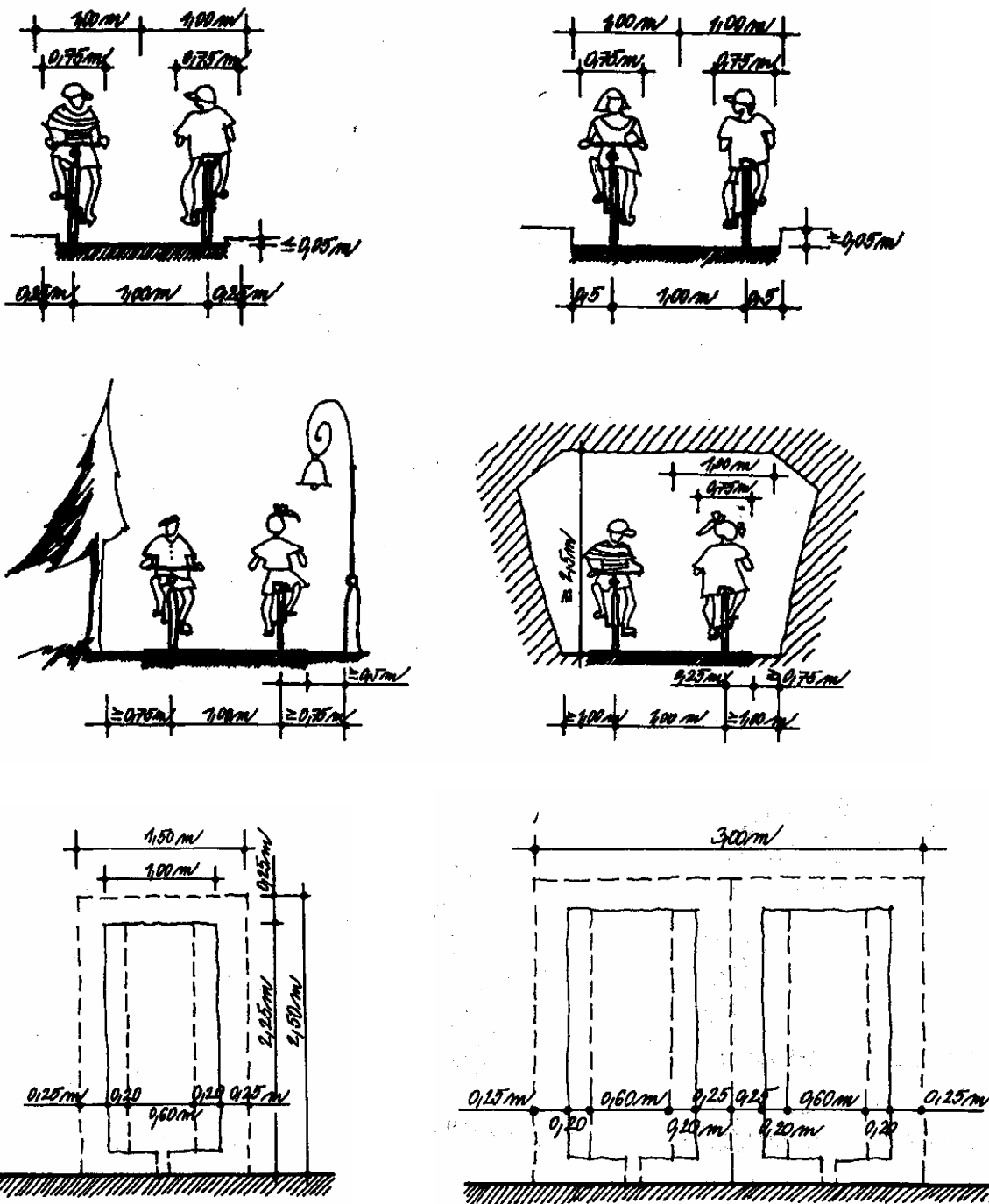

TECHNICKÉ PARAMETRE KOMUNIKÁCIÍ PRE CYKLISTOV V INTRAVILÁNE MIEST

Naša legislatíva je v oblasti návrhu komunikácií pre cyklistov nedostatočne spracovaná, preto sme sa snažili čerpať najmä zo zahraničných skúseností, kde majú s touto problematikou dlhoročné skúsenosti.

Šírka komunikácií pre cyklistov

Obr. 7 podľa ([1]; 41, 42) Nevyhnutný priestor pre cyklistu

Nevyhnutný priestor pre cyklistu v závislosti na podmienkach premávky je zrejmy z obr. 7

Samostatné cyklistické komunikácie sú najprogressívnejším typom komunikácie pre bicyklovú dopravu.

Plánované samostatné cyklistické komunikácie v meste Detva budú obojsmerné, minimálny priestor potrebný pre jazdu dvoch cyklistov vedľa seba podľa ([1]; 42) je 3m. Šírka každého pásu (dopr. priestor pre 1 smer) je min. 1,5m, STN 736110 výnimočne uvažuje o šírke 1,25m pre každý pás a teda šírke 2,5m pre celú obojsmernú cyklistickú komunikáciu.

Tab. 2 podľa ([1] ;47) Šírka cyklistických komunikácií podľa objemu cyklistickej dopravy

Jednosmerná cyklistická premávka		Obojsmerná cyklistická premávka	
max. 10 % mopedov			
špičkový hodinový objem dopravy v jednom smere c/h	šírka trasy (m)	špičkový hodinový objem v dvoch smeroch c/h	šírka trasy (m)
0-150	1,5	0-50	1,5
150-750	2,5	50-150	2,5
>750	3,5	>150	3,5

Podľa tabuľky 2 sa pre špičkový predpokladaný hodinový objem 158 bicyklov doporučuje šírka trasy **3,5m**.

V priestorových podmienkach mesta Detva pre navrhované vedenie trasy **doporučujeme šírku 3,2m pre hlavnú samostatnú obojsmernú cyklistickú komunikáciu a šírku 2,5m pre vedľajšie cyklistické komunikácie**. Takéto riešenie by malo byť dostačujúce najmä z hľadiska rozvoja cyklistickej dopravy mesta Detva v budúcnosti.

Po konzultácii s odborom dopravy MÚ môžeme s potešením konštatovať, že takmer celý projektový zámer (sieť samostatných cyklistických komunikácií mesta) bude možné realizovať práve dostatočne širokými samostatnými cyklistickými komunikáciami. Len v severnej časti Detvy sú priestorové možnosti obmedzené a v úseku vedenia trasy Kúpeľnou ulicou bude nutné uvažovať *spoločným využitím tohto dopravného priestoru s chodcami s obmedzeným vstupom motorizovanej dopravy*. Kúpeľná ulica je z hľadiska automobilovej dopravy slepá ulica so zákazom vjazdu, s výnimkou vjazdu motorových vozidiel obyvateľov bývajúcich na tejto ulici. Pre ostatné motorové vozidlá je vjazd do ulice zakázaný, čo bude vhodné zachovať natrvalo.

Chodník pre peších a cyklistov s obmedzeným vstupom motorizovanej dopravy nie je optimálnym riešením, navrhujeme ho len z dôvodov nedostatku priestoru pre iné riešenie.

Spôsob oddelenia peších a cyklistov farebnými a priestorovými deliacimi prvkami je v tomto úseku na zváženie, nakoľko šírka tejto komunikácie je malá a dodržiavanie prípadných deliacich prvkov verejnosťou je nepravdepodobné. Doporučujeme však označiť tento úsek dopravnými značkami ako Chodník pre peších a cyklistov s obmedzeným vstupom motorizovanej dopravy.

Pozdĺžny profil (stúpanie) cyklistických komunikácií

Tab. 3 podľa ([1] ;47) Stúpanie v závislosti od prekonaného výškového rozdielu

Výškový rozdiel (m)	Maximálne stúpanie (%)	Najdlhší stúpací úsek (m)
1	12	8
2	10	20
4	6	65
6	5	120
10	4	250
10	3	ľubovoľný

Tabuľka 3 určuje hodnotu stúpania v závislosti od prekonaného výškového rozdielu a hodnotu najdlhšieho úseku stúpania. Podľa STN 73 6110 najvhodnejší pozdĺžny sklon cyklistickej komunikácie je do 3%. V tomto smere má mesto Detva vhodné podmienky, stúpanie samostatných cyklochodníkov bude mať plynulé stúpanie do 1,6 %. Len na konci Kúpeľnej ulice (pri prameni minerálnej vody pri kúpalisku) bude jeden strmší stúpací úsek s dĺžkou asi 20m. Hodnota stúpania bude závislá od spôsobu riešenia tohto miesta. Ako vhodné riešenie uvažujeme vedenie chodníka v svahu za altánkom nad prameňom.

Oblúky cyklistických komunikácií a dostredný sklon

Tab. 4 podľa ([1] ;49) Polomery smerových oblúkov pre cyklistické trasy

Typ cyklistickej komunikácie	Návrhová rýchlosť (km/h)	Polomer R (m)
Hlavné cyklistické trasy v zastavaných častiach	30	>20
Vedľajšie cyklistické trasy v zastavaných častiach	25	>15
Prístupové cyklistické trasy v zastavaných častiach	20	>10
Cyklistické trasy v zastavaných častiach s vylúčením mopedov	30	>20
Cyklistické trasy mimo zastavaných častí s mopedmi	40	>25

Podľa tab. 4 je pre hlavné cyklistické trasy v zastavaných častiach polomer otáčania > 20m

Pre vedľajšie cyklistické trasy v zastavaných častiach je polomer otáčania > 15m.

Najmenší možný polomer otáčania R uvádzajú rôzne zdroje rozdielny: 2,5m, 4m, podľa ON 736102 ([1] ;49) je R = 6,00 m, odporúčaný R = 9 m.

Podľa ([1] ;48) dostredný sklon cyklistických komunikácií býva zvyčajne 2%.

Fyzické a optické deliace prvky

V rámci projektu uvažujeme so samostatnými komunikáciami pre cyklistov. Toto riešenie sa považuje za ideálne a je pravdepodobné, že bude vyhovujúce i pre naše mesto. Navrhované samostatné cyklistické komunikácie budú väčšinou viesť v dostatočnej vzdialenosti od cestných komunikácií avšak súbežne s chodníkmi pre chodcov. Je preto potrebné uvažovať najmä s oddelením cyklistov a chodcov. Ideálne riešenie je i tu použitie dostatočne širokého deliaceho pásu. Ak by to však v niektorých miestach nebolo možné, odporúča sa vyhradiť cyklistom pruh s farebne odlišeným povrchom a zvýrazniť ho ešte miernym vyvýšením trasy napr. o 3 cm.

Podľa ([1] ;50) pri návrhu chodníkov je dôležité dbať na vhodné bezpečnostné vzdialenosti, ktoré cyklisti udržiavajú pri jazde:

- 0,25 m od okraja vyvýšenia s hodnotou do 0,05m
  - 0,50 m od okraja vyvýšenia s hodnotou nad 0,05m
  - 0,75 m od pevných predmetov (stromy, stĺpy ...)
  - 1,00 m od súvislých pevných stien
- vzdialenosti sú merané od okraja kola

Podľa ([1] ;51) sa parametre fyzických deliacich prvkov navrhujú v závislosti na charaktere okolitej zástavby, potreby osadenia stĺpov.... Konkrétne riešenie dopravy v meste závisí od mnohých faktorov, v tomto čase je ešte predčasné zaoberať sa riešením konkrétnych uzlov.

Vo všeobecnosti je však možné predbežne uvažovať :

- šírku postranného deliaceho pásu alebo ozeleneného deliaceho pásu najmenej 1,5m medzi vozovkou a cyklistickou komunikáciou
- šírku postranného deliaceho pásu min. 1 m v miestach, kde je povolené parkovanie medzi vozovkou a cyklistickou komunikáciou
- vyvýšený obrubník výšky 12-18 cm pri úplnom nedostatku miesta. V tomto prípade je vhodné uplatniť ešte dopravnú značku „Zákaz zastavenia“ aby sa predišlo otváraníu dvier áut do priestoru cyklistickej komunikácie

Z pohľadu optických deliacich prvkov riešenie prejazdu cyklistov križovatkami (vrátane vodorovného dopravného značenia) a.p. riešia niektoré slovenské legislatívne predpisy týkajúce sa dopravy. V rámci projektu neuvažujeme s cyklistickými pruhmi, ktoré sú súčasťou cestnej komunikácie ale so samostatnými cyklistickými komunikáciami, na ktorých bude potrebné oddeliť opticky stredovou čiarou časť komunikácie ten ktorý smer jazdy.

Podľa ([1] ;54) je pre optické oddelenie nemotoristických druhov dopravy vhodná deliaca čiara v šírke 0,125m. Pruhy je potrebné tiež v dostatočnej kvalite a hustote vybaviť vodorovným dopravným značením so symbolom bicykla.

Pokiaľ cyklistická komunikácia nie je mimoúrovňová, je vhodné zvýrazniť ohraničenie vodiacimi prúžkami, resp. osobitnou farbou a štruktúrou povrchu. Vodiaci prúžok má tiež zabezpečiť, aby iní účastníci cestnej premávky nezneužívali priestor vyhradený cyklistom.

Konštrukcia komunikácie

Pri návrhu je potrebné preferovať konštrukcie vyžadujúce minimálnu údržbu. Doporučuje sa viesť komunikácie mimo podzemne vedené káble potrubia, pri ich poruche môže dôjsť k znefunkčneniu trasy.

V rámci projektu uvažujeme budovanie trás s vylúčenou premávkou motorových vozidiel. Podľa ([1];76) by pre tento typ komunikácie mohla byť použitá konštrukcia:

- liaty asfalt	LA	3 cm
- obalované kamenivo	OK III	10 cm
- piesok	P	5 cm
spolu		18 cm

Novodobá ekologická technológia s použitím Švajčiarskeho prípravku Consolid umožňuje využiť pre konštrukciu vozovky s vylúčenou premávkou motorových vozidiel. Consolid umožňuje využiť pre nosnú časť konštrukcie vozovky miestnu zeminu.

V praxi však nie je možné vylúčiť občasné zneužitie cyklistickej komunikácie pre iné druhy dopravy, a taktiež je možné predpokladať napr. premávku vozidiel zimnej údržby ... Preto z hľadiska typu konštrukcie bude vhodnejšie uvažovať „Cyklistickú komunikáciu s obmedzenou alebo vylúčenou premávkou motorových vozidiel“, čo sa prejaví na potrebe pevnejšej konštrukcie vozovky.

Úprava povrchu komunikácie

Z dôvodov niektorých nedostatkov cementobetónových povrchov a povrchov z dlaždíc odporúčame použiť živичné úpravy povrchu: asfaltový betón alebo liaty asfalt.

Cyklistické komunikácie odporúčame tiež zvýrazniť osobitnou farbou povrchu najlepšie zelenou najmä v miestach križovania alebo súbehu s inými komunikáciami.

Odvodnenie cyklistických komunikácií

Odvodnenie je zabezpečené pomocou priečného sklonu (v oblúkoch dostredný sklon), ktorý podľa ([1];54) stanovuje STN 73 6110 na 2%.

Zásady pre technickú realizáciu odvodnenia komunikácií, tak aby vyhovovali aj cyklodoprave sú opísané v kapitole „Návrh krátkodobých opatrení pre zlepšenie využitia bicykla k doprave v meste Detva“

Ozelenenie cyklistických komunikácií

Nevhodne vysadená zeleň môže brániť v rozhlade, nepriaznivo ovplyvňovať bezpečnosť, narúšať konštrukciu komunikácie... Výberu výsadbového materiálu je potrebné venovať pozornosť, ich realizáciu je vhodné konzultovať s odborníkom.

Základné doporučená podľa ([1];81):

- umiestniť medzi komunikáciu a strom koreňový kryt až po hladinu spodnej vody
- vysádzať stromy, ktorých korene nenarúšajú konštrukciu komunikácie: lipa, jaseň, lieska ...
- v blízkosti cyklistických komunikácií sa vyhýbať vysádzaniu rastlín, ktorých korene sa zvyknú rozrastať

Križovatky, spôsoby zvyšovania bezpečnosti cyklistov

Dopravné križovatky sú v intravilánoch miest riešené najmä pre potreby motoristov, pohyb cyklistov neošetruje dostatočne ani naša legislatíva. V tomto čase ešte nie je možné zaoberať sa konkrétnymi riešeniami križovania cyklistických komunikáciami s inými druhmi dopravy v našom meste. Nevieme aká bude koncepcia riešenia dopravy križovania cesty I. triedy E571 (I/50), pripravovaná nová cestná komunikácia medzi medzi starou a novou časťou mesta Detva... Trasy v rámci projektu sme navrhovali vzhľadom na predbežné predstavy o charaktere zástavby a trendov riešenia dopravy.

Snažili sme sa navrhnúť trasy tak, aby križovanie s inými cestnými komunikáciami bolo čo najmenšie.

Radi by sme však boli účastní i v blízkej budúcnosti v procese prípravy konkrétnych dopravných projektov pre naše mesto. Okrem pochopiteľného obhajovania záujmov cyklistov radi prispejeme skúsenosťami z riešenia kolíznych situácií v cyklistickej doprave podľa zahraničných zdrojov.

PRAKTICKÉ VYUŽITIE PROJEKTU

Časový horizont realizácie návrhu hlavného cyklochodníka mesta Detva projektu je približne rok 2008. Táto komunikácia má z hľadiska riešenia cyklo dopravy v meste hlavnú prioritu.

Opodstatnenosť realizácie cyklochodníka „K podniku PPS DETVA“ je závislá od v tomto čase nejistej pozície tohto podniku. Už v tomto čase je však možné predpokladať opodstatnenosť tohto chodníka v úseku : Štadión Detva – oddychová zóna LomFénix – Holý vrch (2,4 km), kde je plánované napojenie na Mestský cyklistický okruh pre horské bicykle.

Naším zámerom je nielen navrhnúť vedenie cyklochodníkov, ale aj byť naďalej nápomocní v procese prijatia ÚPN mesta Detva a i neskôr pri projekčných a realizačných činnostiach súvisiacich s riešením dopravy v meste a zlepšenia podmienok pre rozvoj cyklo dopravy.

Realizácia projektu je značne závislá od finančného zabezpečenia.

V krajinách kde je cyklistická doprava podporovaná prispieva štát na ich výstavbu asi do výšky 80%

Vo všeobecnosti náklady na realizáciu siete cyklistických komunikácií v meste obsahujú:

- štúdie, projekčné a plánovacie práce
- výkup pozemkov pre realizáciu stavby
- náklady na stavbu
- súvisiace náklady – prekládky stĺpov, inžinierske siete, výrub a obnova zelene ....

Pre zabezpečenie plnohodnotnej funkcie siete cyklochodníkov je potrebné:

- počítat' s ich pravidelnou údržbou.
- dbať na to, aby cyklistický chodník nebol zneužívaný pre iné druhy dopravy a iné účely